

Szanowni Państwo

Nastaj Nowy 2009 Rok, a wraz z nim wiele pytań o przyszłość. Duża ich część dotyczy funkcjonowania służby zdrowia oraz dostępu do świadczeń medycznych. W kolejno ukazujących się publikacjach postaramy się odpowiedzieć na przynajmniej część z nich. Dlatego serdecznie zapraszamy do lektury, życząc jednocześnie w tym nowym roku dużo zdrowia

RECEPTA NA RECEPTĘ, CZYLI KTO I CO NA RECEPCIE WYPISUJE.

Sposób i tryb wystawiania recept lekarskich:

- recepta powinna być wypisana w sposób **trwały i czytelny**, recepta na leki refundowane powinna zawierać niezbędne dane wpisane w odpowiedniej rubryce;
- **dane dotyczące upoważnionego podmiotu (w formie pieczęci lub nadruku):**
- nazwę zakładu opieki zdrowotnej, indywidualnej praktyki lekarskiej, indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej lub grupowej praktyki lekarskiej
- adres i numer telefonu upoważnionego podmiotu
- identyfikator upoważnionego podmiotu lub jego komórki organizacyjnej (jeżeli takie są wyodrębnione w jego strukturze), stanowiący dziewięć pierwszych cyfr numeru identyfikacyjnego REGON lub imię i nazwisko osoby, która zawarła z Funduszem umowę upoważniającą do wystawiania recept na refundowane leki i wyroby medyczne
- adres i numer telefonu tej osoby
- **dane pacjenta:**
- imię i nazwisko
- adres miejsca zamieszkania (lub miejsce pełnienia służby wojskowej), a w przypadku osoby bezdomnej – miejsce zamieszkania albo siedzibę świadczeniodawcy, który udzielił świadczenia
- wiek – w przypadku pacjenta do lat 18
- kod uprawnień dodatkowych pacjenta (jeżeli pacjentowi nie przysługują te uprawnienia, wpisuje się w odpowiedniej rubryce recepty znak „X”)
- kod uprawnień dla pacjentów chorujących na choroby zakaźne lub psychiczne oraz upośledzonych umysłowo, a także chorujących na niektóre choroby przewlekłe, wrodzone lub nabyte, w postaci znaku „P” lub „P-EB” w przypadku pacjentów chorujących na schorzenie *epidermolysis bullosa*; jeżeli pacjentowi nie przysługują te uprawnienia, wpisuje się w odpowiedniej rubryce recepty znak „X”
- w przypadku cudzoziemców korzystających ze świadczeń na podstawie przepisów o koordynacji – numer poświadczenia o prawie do świadczeń zdrowotnych, a w razie braku poświadczenia – numer identyfikacyjny znajdujący się na dokumencie uprawniającym do korzystania ze świadczeń na podstawie przepisów o koordynacji
- numer PESEL, a w przypadku dziecka do pierwszego roku życia nieposiadającego numeru PESEL albo niemożności ustalenia tego numeru – numer PESEL jednego z rodziców, natomiast w przypadku cudzoziemca – numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość
- jeżeli osoba wystawiająca receptę wystawia ją dla siebie albo dla małżonka, zstępnych lub wstępnych w linii prostej oraz dla własnego rodzeństwa, w części recepty przeznaczonej na wpisanie danych pacjenta wpisuje dodatkowo adnotację: „**pro auctore**” lub „**pro familia**”. Na receptę wystawianą z adnotacją „**pro auctore**” dane dotyczące pacjenta nie muszą zawierać elementów, które są umieszczone na pieczęci lekarskiej
- **identyfikator płatnika:** a więc oddziału wojewódzkiego Funduszu właściwego dla miejsca zamieszkania pacjenta lub znak „X”, który wpisuje się w odpowiedniej rubryce recepty w przypadku pacjentów nieubezpieczonych w Funduszu i nieposiadających dokumentu potwierdzającego prawo do świadczeń zdrowotnych, albo symbol państwa, w którym znajduje się instytucja właściwa dla osoby korzystającej ze świadczeń na podstawie przepisów o koordynacji
- **dane dotyczące przepisanych leków lub wyrobów medycznych:**
- międzynarodową lub własną nazwę leku albo nazwę handlową wyrobu medycznego
- postać, w jakiej lek ma być wydany, jeżeli lek jest zarejestrowany w więcej niż jednej postaci
- dawkę leku
- ilość leku lub wyrobu medycznego (określoną cyframi arabskimi poprzez podanie liczby opakowań oznaczonych adnotacją „op.” lub „lag.” oraz ich wielkości lub też jednostek dawkowania, oznaczonych adnotacją np. „tabl.”, „kaps.” lub „amp.”)
- w przypadku leku recepturowego – nazwę i ilość surowców farmaceutycznych (określonych cyframi arabskimi, wagowo, w systemie metrycznym lub wykorzystując jednostki międzynarodowe), które mają być użyte do jego sporządzenia
- sposób dawkowania (w przypadku przepisania ilości leku lub wyrobu medycznego większej niż niezbędna pacjentowi do maksymalnie trzymiesięcznego stosowania)
- jeżeli przepisana dawka jednorazowa lub dawka leku zawierającego w swoim składzie środek odurzający lub substancję psychotropową przekracza dawkę maksymalną, osoba wystawiająca receptę jest obowiązana obok przepisanej dawki **postawić wykrzyknik, zapisać tę dawkę słownie oraz umieścić swój podpis**
- jeżeli wielkość opakowania leku nie została określona, przyjmuje się, że jest to najmniejsze dostępne opakowanie tego leku
- poza danymi dotyczącymi przepisanych leków lub wyrobów medycznych można **dołączyć** polecenie pil-

- nej realizacji przez zamieszczenie adnotacji „Cito” lub innej równoznacznej, lub też zastrzeżenie o konieczności wydania pacjentowi wyłącznie określonego leku przez zamieszczenie adnotacji „nie zamieniać” lub „NZ” przy pozycji leku, którego dotyczy
- **datę wystawienia recepty**
- **datę realizacji recepty** (dzień, od którego może nastąpić realizacja recepty); jeśli lekarz wystawi pacjentowi trzy recepty na kolejne miesięczne kuracje; jeżeli nie dotyczy, wpisuje się w odpowiedniej rubryce recepty znak „X”
- **dane dotyczące osoby wystawiającej receptę**, w tym co najmniej imię i nazwisko oraz numer prawa wykonywania zawodu lekarza określony w odrębnych przepisach, a także własnoręczny podpis i numer telefonu, jeżeli nie został on wskazany w danych podmiotu upoważnionego
- na dole recepty znajdują się **dane podmiotu drukującego receptę** lub napis „wydruk własny”, jeśli wydruk dokonuje podmiot wystawiający receptę
- osoba wystawiająca receptę może przepisać jednemu pacjentowi jednorazowo maksymalnie:
- bez potrzeby podawania na receptę sposobu dawkowania – dwa najmniejsze opakowania leku lub wyrobu medycznego (określonego w wykazach refundowanych leków i wyrobów medycznych), 100 sztuk strzykawkę do insuliny wraz z igłami, 100 sztuk pasków diagnostycznych lub ilość dostępnego środka antykoncepcyjnego niezbędną do sześciomiesięcznego stosowania
- podając na receptę sposób dawkowania – ilość leku lub wyrobu medycznego większą niż określona powyżej, niezbędną pacjentowi do maksymalnie trzymiesięcznego stosowania
- poprawki na receptę mogą być dokonywane wyłącznie przez osobę wystawiającą receptę. Każda poprawka wymaga dodatkowego odcisnięcia pieczęci oraz podpisu tej osoby
- na receptę nie mogą być zamieszczane treści niezwiązane z jej przeznaczeniem, w tym reklamy
- na jednej receptę można przepisać podwójną ilość leku recepturowego, jeżeli zostanie zachowana jego trwałość w okresie stosowania
- jeżeli recepta została wystawiona na leki oznaczone symbolem „Rp.”, z wyłączeniem między innymi środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów, osoba wydająca lek ma możliwość **wystawienia odpisu**, który może być zrealizowany za pełną odpłatnością **wyłącznie w aptece, która odpis wystawiła**. Odpis recepty powinien zawierać: pełne dane apteki w formie nadruku lub pieczęci; imię i nazwisko, adres osoby, dla której ma być wydany produkt leczniczy; nazwę produktu leczniczego, który ma być wydany; postać farmaceutyczną; dawkę; ilość produktu leczniczego będącą różnicą między ilością przepisaną na receptę i wydaną przez aptekę; sposób użycia, o ile na oryginalne recepty zawarta była taka informacja; imię i nazwisko osoby wystawiającej receptę; termin realizacji odpisu recepty; datę wystawienia i numer ewidencyjny, nadany przez aptekę; recepty, której dotyczy odpis; imię i nazwisko magistra farmacji sporządzającego odpis recepty w formie pieczęci lub nadruku; podpis magistra farmacji sporządzającego odpis recepty
- recepty na środki odurzające, substancje psychotropowe lub inne leki oznaczone symbolem „Rp.w” wystawiane są wyłącznie na drukach w kolorze różowym, zgodnych ze wzorem; druki tych recept są drukami ściślego zarachowania, a recepta taka może zawierać **tylko jeden lek**
- na pozostałych receptach lekarz może przepisać **do pięciu leków gotowych lub wyrobów medycznych albo jeden lek recepturowy**, ale tylko wtedy, jeśli:
- na jednej receptę są tylko leki jednego rodzaju, zgodnie z zapisem określonym w rubryce „choroby przewlekłe”
- wypisane leki posiadają jednakowe stawki odpłatności (dotyczy leków częściowo refundowanych)
- pacjentowi przysługują uprawnienia wynikające z leczenia choroby przewlekłej – lekarz może wtedy wystawić receptę na maksymalnie pięć leków jednocześnie (recepta oznaczona jest symbolem „P”), z zastrzeżeniem że wszystkie z nich służą do leczenia chorób przewlekłych
- **ważność recept jest ograniczona**. Każda recepta wypisana na dowolny lek zachowuje swoją ważność przez **30 dni od daty jej wystawienia**, chyba że lekarz wpisze również datę realizacji recepty, wtedy 30 dni nalicza się dopiero od tej daty. Wyjątek stanowią recepty wystawiane na antybiotyki oraz recepty wystawiane w ramach pomocy doraźnej, które realizowane są przez apteki tylko przez **7 dni od daty ich wystawienia**. Natomiast termin realizacji recepty na leki i wyroby medyczne spowodowane z zagranicy dla użytkowników indywidualnych **nie może przekroczyć 120 dni od daty jej wystawienia**, a na preparaty immunologiczne wytwarzane dla indywidualnego pacjenta **nie może przekroczyć 90 dni od daty jej wystawienia**. Osoba wystawiająca receptę może wystawić trzy recepty na kolejne miesięczne kuracje, określając dzień, od którego może nastąpić ich realizacja.

Rodzaje recept lekarskich oraz ich wzory

Recepta ma wymiary nie mniejsze niż 90 mm (szerokość) i 200 mm (długość) oraz nie większe niż 110 mm (szerokość) i 215 mm (długość). Druga strona recepty pozostaje pusta. Rozróżniamy następujące typy recept:

- **recepta „biała”** – wydawana pacjentom w placówkach medycznych nieposiadających systemu, który nadaje dru-

kom numery recept oraz numery potwierdzające identyfikację pacjenta, przyznawane przez Fundusz. Dane na receptę wpisane są ręcznie

- **recepta „różowa”** – recepta na środki odurzające, substancje psychotropowe lub inne leki oznaczone symbolem „Rp.w”

Recepta „biała”

1. W tym miejscu wpisujemy jest numer Oddziału Wojewódzkiego NFZ, odpowiedni ze względu na miejsce zamieszkania pacjenta (Śląski Oddział Narodowego Funduszu Zdrowia posiada numer 12), lub symbol państwa (w przypadku obcokrajowca)
  2. Rozporządzenie określa następujące uprawnienia:
    - IW** – inwalidzi wojskowi,
    - IB** – inwalidzi wojskowi,
    - ZK** – zasłużeni honorowi dawcy krwi,
    - AK** – chorzy na azbestozę,
    - PO** – żołnierze zasadniczej służby wojskowej,
    - WP** – żołnierze w czynnej służbie wojskowej,
    - DN** – nieubezpieczone dzieci do ukończenia 18. roku życia,
    - CN** – osoby nieubezpieczone, którym należą się świadczenia związane z ciążą, porodem i pocięciem.
- W przypadku braku uprawnień wpisuje się „X”.
3. Wpisanie litery „P” oznacza, że leki przepisane na tej receptę dotyczą choroby przewlekłej, a „P-EB” dotyczy pacjentów chorujących na schorzenie *epidermolysis bullosa*. W przypadku braku wskazań wpisuje się „X”.
  4. Lekarz może wystawić trzy recepty „odnawialne” na kolejne miesięczne kuracje, określając dzień, od którego może nastąpić ich realizacja. W przypadku każdej recepty w miejscu „data wystawienia” wpisuje się datę wystawienia recepty (dla każdej recepty odnawialnej tę samą datę), natomiast w miejscu „data realizacji od dnia” wpisuje się datę, od której może nastąpić realizacja danej recepty. **przykład:** jeśli podczas wizyty lekarskiej mającej miejsce w dniu 1 lutego 2008 r. lekarz wystawi receptę na trzy kolejne kuracje, wszystkie trzy recepty posiadają tę samą datę wystawienia – 1 lutego 2008 r. Natomiast w polu „data realizacji od dnia” winno znaleźć się kolejno:

pierwsza recepta – 1 lutego 2008 r., druga recepta – 2 marca 2008 r., trzecia recepta – 1 kwietnia 2008 r. W przypadku recepty „nieodnawialnej” w miejscu „data realizacji od dnia” wpisuje się symbol „X”.

Istnieje także kupon RUM, dopuszczony do stosowania jako recepta – zawiera on numer recepty potwierdzający identyfikację pacjenta. W przypadku recepty wystawianej dla obcokrajowca, kiedy system informatyczny świadczeniodawcy nie pozwala na wydrukowanie kuponu RUM z identyfikatorem płatnika zgodnym z symbolem państwa, z którego pacjent pochodzi, osoba upoważniona do wystawiania recepty powinna zrobić to na druku recepty oznaczonej symbolem „Rp”.

Na jednym kuponie można wypisać do pięciu leków gotowych lub materiałów medycznych lub jeden lek recepturowy.

W przypadku osoby, której przysługują dodatkowe uprawnienia, w polu *Kod usługi* lekarz wpisuje kod danego uprawnienia np. IW (dla inwalidów wojskowych), jeżeli osoba nie posiada takich uprawnień znak X.

W przypadku osoby z chorobą określoną w odrębnych przepisach w polu *Kod MKCh* lekarz wpisuje znak P, jeżeli osoba nie posiada takich uprawnień znak X.

Pierwszą stronę należy podpisać i opieczętować imienną pieczęcią wszystkie kartki w miejscu - *Osoba zlecająca*.

Data wystawienia recepty wpisywana jest w polu *Data zlecenia*.

Oryginał i pierwszą kopię należy opieczętować pieczęcią firmową świadczeniodawcy.

Kiedy recepta jest niepełna lub nieczytelna:

- Jeżeli na receptę nie wpisano, wpisano w sposób nieczytelny lub niezgodny z zasadami:
- **identyfikator oddziału wojewódzkiego NFZ, symbol państwa lub kod uprawnień dodatkowych pacjenta** – osoba wydająca lek może określić te dane na podstawie odpowiednich dokumentów dotyczących pacjenta, przedstawionych przez osobę okazującą receptę lub po ich uzyskaniu z NFZ – osoba wydająca lek umieszcza wówczas na receptę odpowiednią adnotację oraz swój podpis
- **symbol uprawnień dla pacjenta chorującego na choroby przewlekłe** – osoba wydająca lek przyjmuje, że pacjentowi nie przysługują te uprawnienia
- **postać leku** – osoba wydająca lek może ją określić na podstawie posiadanej wiedzy
- **dawkę leku** – osoba wydająca lek przyjmuje, że jest to najmniejsza dostępna dawka leku
- **ilość leku:**
- **nie wpisano sposobu dawkowania lub okresu stosowania** – osoba wydająca lek przyjmuje, że jest to jedno najmniejsze opakowanie określone w wykazach leków refundowanych
- **określając sposób dawkowania, wpisano okres stosowania** – osoba wydająca lek przyjmuje obliczoną na tej podstawie ilość leku jako przepisaną przez lekarza
- **numer poświadczenia o prawie do świadczeń opieki zdrowotnej albo numer identyfikacyjny znajdujący się na dokumencie uprawniającym do korzystania ze świadczeń na podstawie przepisów o koordynacji** – osoba wydająca lek może ustalić te dane na podstawie odpowiednich dokumentów dotyczących pacjenta przedstawionych przez osobę okazującą receptę lub po ich uzyskaniu z NFZ; osoba wydająca lek umieszcza wów-

- czas na receptę odpowiednią adnotację oraz swój podpis
- jeżeli z wpisanej na receptę liczby i wielkości opakowań lub liczby jednostek dawkowania i sposobu dawkowania **wynikają różne ilości leku**, osoba wydająca lek przyjmuje najmniejszą z nich jako ilość leku przepisaną przez lekarza
- jeżeli na receptę wpisano mylnie lub w sposób nieczytelny **numer PESEL**, osoba wydająca lek może go skorygować na podstawie dokumentów przedstawionych przez osobę okazującą receptę; osoba wydająca lek umieszcza wówczas na receptę odpowiednią adnotację oraz swój podpis
- jeżeli na receptę wpisano w sposób nieczytelny lub niepełny **adres pacjenta**, osoba wydająca lek może go skorygować na podstawie dokumentów przedstawionych przez osobę okazującą receptę; osoba wydająca lek umieszcza wówczas na receptę odpowiednią adnotację oraz swój podpis
- poza powyższymi przypadkami osoba wydająca lek **nie dopisuje ani nie poprawia** na receptę żadnych danych niezbędnych do wystawienia recepty
- w razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia sfałszowania recepty osoba wydająca lek **odmawia jej realizacji, zatrzymuje ją i niezwłocznie powiadamia o tym fakcie inspektora Inspekcji Farmaceutycznej właściwego ze względu na położenie apteki, oddział wojewódzki Funduszu oznaczony na tej receptę oraz, jeżeli to możliwe, osobę lub podmiot, który wystawił receptę**
- recepty wystawione w innych państwach niż Rzeczpospolita Polska apteka realizuje za pełną odpłatnością
- recepta po zrealizowaniu pozostaje w aptece

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2007 roku w sprawie recept lekarskich (Dz.U. nr 97, poz. 646 z dnia 1 czerwca 2007 z późn. zm.).

NFZ | Narodowy Fundusz Zdrowia
Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach

Informacja ogólna
ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice, tel. 032 735 19 00
ul. gen. Jankego 15A, 40-615 Katowice, tel. 032 735 05 05

Biurowiec Rzecznika Praw Pacjenta Śląskiego OW NFZ
ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice, tel. 032 735 17 07

Biurowiec Skarg i Wniosków
ul. gen. Jankego 15A, 40-615 Katowice,
tel. 032 735 05 90; 032 735 05 63; 032 735 05 13; 032 735 35 05 45

Informacja dotycząca Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (KUZ)
ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice, tel. 032 735 18 00

Informacja dotycząca zasad wydawania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ) oraz dokumentów potrzebnych do jej otrzymania

ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice, tel. 032 735 18 87,
032 735 18 78, 032 735 18 72

Informacja dotycząca zasad rozliczania (refundacji) kosztów leczenia poniesionych przez ubezpieczonych w krajach UE/EFTA
ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice, tel. (0048) 032 735 16 73,
032 735 15 67, 032 735 16 25

Informacja dotycząca planowego leczenia poza granicami kraju
ul. Koszutha 13, 40-844 Katowice,
tel. 032 735 16 25, 032 735 16 73

Informacja Działu Lecznictwa Uzdrawiskowego
ul. gen. Jankego 15A, 40-615 Katowice, tel. 032 735 05 22

Dział ds. Środków Pomocniczych i Przedmiotów Ortopedycznych
ul. gen. Jankego 15A, 40-615 Katowice,
tel. 032 735 05 56, 032 735 05 57

www.nfz-katowice.pl www.nfz.gov.pl